

Het is ook nooit goed...

Het is niet fijn als het ondanks alle inspanningen niet lukt om een soort te beschermen. Zoals bij het Korhoen, waarover geschreven werd in het julinumnummer van *De Levende Natuur*. Er is van alles gedaan om het de dieren naar de zin te maken, maar niets heeft mogen baten.

De soort staat op het punt van uitsterven, en als laatste redmiddel worden nu Korhoenders uit Zweden uitgezet. Maar als het natuurbeleid wél tot succes leidt, wil dat niet automatisch zeggen dat onze zorgen voorbij zijn. Een succesvol beleid schept soms onvermoede nieuwe problemen, waar we maar moeilijk mee weten om te gaan.

Een voorbeeld vormt het Nederlandse ganzenbeleid. Nadat de Grauwe gans in de eerste helft van de vorige eeuw als broedvogel uit Nederland was verdwenen, is het aantal Grauwe ganzen sinds de jaren 70 weer sterk toegenomen. Inmiddels is het aantal overzomerende ganzen zo hoog, dat de aanvankelijke blijdschap is omgeslagen in bezorgdheid. Het grote aantal ganzen leidt niet alleen tot schade voor de landbouw. Het veroorzaakt ook in toenemende mate problemen in kwetsbare natuurgebieden. En het vormt een bedreiging voor het luchtverkeer op Schiphol. Dat stelt terreinbeheerders en natuurbeschermers voor een lastig dilemma. Moeten ze meewerken aan het jagen of vergassen van ganzen, tot afgrijzen van een deel van hun achterban? Of moeten ze pal staan voor de bescherming van de ganzen, met als risico dat het maatschappelijk draagvlak voor natuurbescherming afkalft? Er is weinig fantasie nodig om te bedenken hoe de publieke opinie zal reageren op een vliegtuigongeluk door een aanvlieging met ganzen.

Het zijn niet alleen de Grauwe ganzen die voor problemen zorgen. Wat te denken van de Steenmarters, die het gemunt hebben op de elektriciteitskabels van auto's? En verderop in dit nummer geven Reinhold & Smeets aan dat Bevers weliswaar uitstekende landschapsbeheerders zijn, maar dat hun ideeën soms haaks staan op onze opvattingen over de optimale inrichting van het landschap.

Een ander succes waar we in Nederland mee worstelen, is dat van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Die is weliswaar nooit afgekomen, maar dat weerhoudt de echte doorzetters er niet van om vast gebruik te maken van wat er nu ligt. In mijn woonplaats Rhenen werd ik in najaar 2010 blij verrast door het bericht dat er twee Wilde zwijnen waren opgedoken. Eerst ging het om twee mannetjes (wat niet opschiet qua populatieopbouw), maar later verscheen ook een wijfje met zes jongen. Toen ik tijdens een wandeling oog in oog kwam te staan met drie Wilde zwijnen was ik overtuigd: de EHS is een groot succes. Mijn provinciebestuurders dachten daar anders over. Op de Utrechtse Heuvelrug wordt een 'nulstandbeleid' gevoerd. Dit om overlast te voorkomen, zoals aanrijdingen met auto's en omgewoelde tuintjes. Tot mijn verdriet zijn de meeste zwijnen op de Heuvelrug al weer doodgeschoten. Terwijl ze onschuldig waren: hoe hadden zij moeten weten dat de EHS niet voor hen bedoeld was? En waarom een EHS aanleggen als die niet gebruikt mag worden?

Ik zal niet ontkennen dat successen in het natuurbeleid kunnen leiden tot reële problemen. Maar ik kan niet aan de indruk ontkomen dat we de problemen soms groter maken dan nodig is, doordat we te veel gevangen zitten in bestaande regels en concepten. Misschien kunnen we nog wat leren van de ganzen en de bevers, die niet gevangen zitten in vooroordelen en principes, maar zich flexibel en pragmatisch aanpassen aan gewijzigde omstandigheden. Zelf hoop ik dat we nog veel van dit soort problemen zullen krijgen. Ik verheug me nu al op de discussie die zal ontstaan wanneer de eerste Wolf in Nederland verschijnt.

Han Runhaar
lid redactie
De Levende Natuur

C
O
L
U
M
N

*Succesvol beleid
schept soms
onvermoede
nieuwe problemen,
waar we maar
moeilijk mee
weten om te gaan.*